

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
комунального закладу
«Харківський ліцей № 116
Харківської міської ради»
протокол від 30.08.2024 № 16

ЗАТВЕРДЖУЮ

директор
комунального закладу
«Харківський ліцей № 116
Харківської міської ради»
Оксана БУТАКОВА

«30» 08 2024 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

початкової освіти

(першого рівня повної загальної середньої освіти)

комунального закладу

«Харківський ліцей № 116 Харківської міської ради»

на 2024/2025 навчальний рік

(нова редакція)

Загальні положення

Освітня програма початкової освіти (далі – освітня програма) комунального закладу «Харківський ліцей № 116 Харківської міської ради» (далі – Заклад освіти) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 23.04.2019 № 536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10.02.2021 № 160), Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10.02.2021 № 160), Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 (зі змінами) та з урахуванням постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 07.08.2024 № 1112 «Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні», листа Міністерства освіти і науки України від 17.05.2024 № 1/8722-24 «Про підготовку до початку та особливості організації освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році».

Освітня програма Закладу освіти складена на основі типових освітніх програм, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України» (далі – Типова освітня програма № 743-22).

У початковій школі Закладу освіти впроваджується концепція Нової української школи відповідно до програм, розроблених під керівництвом Савченко О.Я.

Освітня програма Закладу освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Початкова освіта може здобуватися в Закладі освіти за очною (денною) та дистанційною формами (а також їх поєднанні – змішаний формат навчання), а також за індивідуальними формами здобуття освіти: екстернатною, сімейною (домашньою) та формою педагогічного патронажу. З урахуванням здібностей і природніх нахилів учнів та для забезпечення виконання навчальних програм з окремих предметів педагогами можуть розробляються індивідуальні освітні траєкторії. Індивідуальна освітня траєкторія учнів реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у Закладі освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності на підставі індивідуальної програми розвитку (за наявністю), індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками (або іншими законними представниками дитини), схвалюється педагогічною радою Закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками (або іншими законними представниками дитини).

Освітня програма Закладу освіти спрямована на забезпечення визначених форм здобуття освіти та передбачає організацію навчання на засадах глибокої поваги до особистості учня, врахування особливостей індивідуального розвитку, ставлення до нього як до свідомого відповідального суб'єкта освітньої взаємодії, зорієнтована на розв'язання нестандартних освітніх задач та створення оптимальних навчальних умов, які враховують потреби і можливості кожного учня, незалежно від місця проживання/перебування, за рахунок новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою освітньої програми Закладу освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що

забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання на другому рівні повної загальної середньої освіти.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту» мовою освітнього процесу в Закладі освіти є державна мова. Усі навчальні предмети (інтегровані курси) вивчаються державною мовою, крім іноземної мови, яка вивчається відповідною іноземною мовою у поєднанні з державною.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Тривалість здобуття повної загальної середньої освіти на першому рівні може бути змінена (подовжена або скорочена) залежно від форми здобуття освіти, результатів навчання та/або індивідуальної освітньої траєкторії учня.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення; виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Визнання результатів навчання учнів, які в умовах воєнного стану вимушено виїхали за межі України та повернулися в Україну, здійснюється в порядку, визначеному педагогічною радою Закладу освіти.

Визнання результатів навчання учнів із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, в якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

Загальний обсяг навчального навантаження на першому рівні повної загальної середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями та за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження на першому рівні повної загальної середньої освіти сформовано відповідно до типової освітньої програми № 743-22, розроблених під керівництвом Савченко О.Я. (додаток 1). Розподіл навчального навантаження на тиждень здійснено за освітніми галузями та роками навчання (додаток 2).

Уроки фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображено у навчальному плані Закладу освіти для кожного року навчання. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються з державного бюджету.

Навчальний план

Навчальний план охоплює інваріантний складник, сформований на державному рівні, що є обов'язковим, та варіативний складник, в якому передбачено додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять. Реалізація як інваріантного, так і варіативного складників навчального плану фінансуються з

державного бюджету. Навчальний план зорієнтований на роботу за 5-денним навчальним тижнем.

Варіативний складник навчального плану може використовуватися на підсилення предметів інваріантного складника. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години.

Кількість навчальних годин на вивчення інваріантного складника навчального плану зазначена відповідно до типової освітньої програми № 743-22, розроблених під керівництвом Савченко О.Я.

Модельні навчальні програми

Перелік модельних навчальних програм, що використовуються Закладом освіти в освітньому процесі (додаток 3), є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, які отримують гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», шляхом внесення змін до цієї освітньої програми в установленому порядку.

Спираючись на модельні навчальні програми, Заклад освіти може розробляти навчальні програми предметів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом початкової освіти та/або відповідними модельними навчальними програмами. Навчальні програми, розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою Закладу освіти.

Форми організації освітнього процесу

Основною формою організації освітнього процесу в Закладі освіти є урок. З метою формування компетентностей відповідно до державних стандартів освіти та в Закладі освіти можуть використовуватися різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими тощо), інтегровані уроки, проблемні уроки, відеоуроки тощо.

Для досягнення очікуваних результатів навчання в межах кожної освітньої галузі доцільно використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії тощо.

Інструментарій оцінювання

Оцінювання – це процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

З урахуванням вікових особливостей учнів 1-4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання в оцінюванні виокремлюються об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в розділі «Очікувані результати

навчання учнів» цієї освітньої програми) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: формувальне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття початкової освіти, вимогам Державного стандарту початкової освіти здійснюється шляхом державної підсумкової атестації, яка проводиться в порядку, визначеному Міністерством освіти і науки України.

Оцінювання результатів навчання здійснюють педагогічні працівники відповідно до вимог обраних модельних навчальних програм за формою – індивідуальною, груповою, фронтальною; за способом виконання – усною (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо), письмовою (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи), практичною (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо), програмованою (з використанням електронних засобів навчання). Оцінювання може бути комплексним (поєднання різних форм та способів).

Вибір форм та способів оцінювання результатів навчання зумовлюється особливостями змісту навчального предмета / інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів. У рамках академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Вербальну (оцінювальне судження) і рівневу (оцінювальне судження із зазначенням рівня результату) оцінки можуть виражати як усно, так і письмово.

Вербальна оцінка окремих результатів навчання учня/учениці з навчального предмета / інтегрованого курсу, окрім оцінювального судження про досягнення, може ще називати й рівень результату навчання.

Рівень результату навчання учня/учениці визначається з урахуванням динаміки його/її досягнення та позначається буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)».

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражається вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – або вербальною оцінкою, або рівневою оцінкою за вибором закладу загальної середньої освіти на підставі рішення його педагогічної ради.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловити власні судження, ставлення тощо.

Частота та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу.

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.17.2021 №813. Оцінювання результатів навчання учнів зорієнтовано на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначених Державним стандартом. Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом початкової освіти, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Оцінювання результатів навчання учнів, які здобувають початкову освіту за індивідуальною формою здобуття освіти (екстернат, сімейна (домашня)), проводиться синхронно в письмовій формі з предметів: математика,

літературне читання/читання, українська мова/навчання грамоти, іноземна мова (англійська), я досліджую світ; асинхронно шляхом аналізу наданого портфоліо, виконання письмових та/або практичних завдань (за вибором вчителя, що здійснює оцінювання) – дизайн і технології, мистецтво, інформатика, фізична культура.

Оцінювання результатів навчання учнів, що здобувають освіту за формою педагогічного патронажу, проводиться на загальних підставах.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Результати навчання є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватись під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперові/електронні щоденники учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень учня/учениці. Учитель може обрати і погодити з батьками учнів форму зворотного зв'язку.

У разі виявлення порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності) педагогічний працівник може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню/учениці повторне проходження оцінювання. Порушення принципів академічної доброчесності аргументується вчителем особисто дитині та/або його батькам (або особам, які їх замінюють) в індивідуальному порядку.

Коригування результатів навчання

Коригування результатів навчання здійснюється на підставі наказу Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496.

Семестрова оцінка може підлягати коригуванню. Упродовж трьох робочих днів після виставлення семестрової оцінки батьки (або особи, які їх замінюють) учнів, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або з певних причин не були атестовані, можуть письмово звернутися до керівника Закладу освіти про проведення відповідного оцінювання. У зверненні вказується вмотивована причина та необхідність проведення відповідного оцінювання.

Для розгляду звернення у Закладі освіти створюється комісія, порядок діяльності, чисельність і персональний склад якої затверджує керівник Закладу освіти (далі – комісія).

Комісія за наслідками розгляду звернень може прийняти рішення про надання рекомендацій щодо:

відмови у проведенні відповідного оцінювання (через відсутність нормативних підстав);

проведення відповідного оцінювання.

Результати розгляду звернення та рекомендації оформлюються протоколом засідання комісії.

У разі другої рекомендації відповідне оцінювання проводиться не пізніше п'яти робочих днів. У разі хвороби учня/учениці чи з інших поважних причин термін може бути подовжено.

Члени комісії готують завдання, що погоджуються на засіданні шкільного методичного об'єднання і затверджується керівником Закладу освіти. Завдання мають охоплювати зміст усіх тем, що вивчалися протягом семестру. Оцінювання проводиться у письмовій формі. На голову комісії покладається відповідальність за об'єктивність оцінювання та дотримання порядку його проведення. Комісія приймає рішення щодо результатів відповідного

оцінювання та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним і оформлюється відповідним наказом керівника Закладу освіти.

Очікувані результати навчання учнів

Очікувані результати навчання визначаються вимогами до обов'язкових результатів навчання, які сформовані на основі компетентнісного підходу.

До ключових компетентностей, які формує кожен педагогічний працівник Закладу освіти під час здійснення навчальної діяльності, належать:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності;
- культурна компетентність;
- підприємливість і фінансова грамотність.

Вимоги до результатів навчання учнів визначено окремо за кожною освітньою галуззю та описано у Державному стандарті початкової освіти.

Додаток 1

складений відповідно до Типових освітніх програм початкової освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743, Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 21.02.2018 № 87 (зі змінами)

Загальний обсяг навчального навантаження початкової освіти

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	1 рік навчання	2 рік навчання	3 рік навчання	4 рік навчання
Мовно-літературна	на тиждень	9	10	10	10
	на рік	315	300	300	300
Математична	на тиждень	4	4	5	5
	на рік	136	136	175	175
Природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична («Я досліджую світ»)	на тиждень	3	3	3	3
	на рік	105	105	105	105
Технологічна	на тиждень	1	1	1	1
	на рік	35	35	35	35
Інформатична	на тиждень	0	1	1	1
	на рік	0	35	35	35
Мистецька	на тиждень	2	2	2	2
	на рік	70	70	70	70
Фізична культура	на тиждень	3*	3*	3*	3*
	на рік	105*	105*	105*	105*
Усього	на тиждень	19+3*	21+3*	22+3*	22+3*
	на рік	665+105*	735+105*	770+105*	770+105*
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на тиждень	1	1	1	1
	на рік	35	35	35	35
Гранично допустиме річне навантаження	на тиждень	19 +1	21+1	22+1	22+1
	на рік	665+35	735+35	770+105	770+105
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	20+3*= 23	22+3*= 25	23+3*	23+3*
	на рік	700+105* = 805	770+105* = 875	805+105*	805+105*

* - години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження, але фінансуються з бюджету

Додаток 2

складений відповідно до Типових освітніх програм початкової освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743, Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 21.02.2018 № 87 (зі змінами)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

початкової освіти (для учнів 1-4 років навчання)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень			
		1 рік навчання	2 рік навчання	3 рік навчання	4 рік навчання
Інваріантний складник					
Мовно-літературна	Інтегрований курс «Навчання грамоти»	7	-	-	-
	Українська мова	-	3,5	4	4
	Читання	-	3,5	-	-
	Літературне читання	-	-	3	3
	Іноземна мова (англійська)	2	3	3	3
Математична	Математика	4	4	5	5
Природнича	Я досліджую світ	3	3	3	3
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна	«Дизайн і технології»	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1
Мистецька	Мистецтво	2	2	2	2
Фізкультурна*	Фізична культура	3	3	3	3
Усього		22	24	25	25
Варіативний складник Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня*		20	22	23	23

*Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів

Додаток 3

**Перелік модельних навчальних програм
початкової освіти, що використовуються в освітньому процесі**

Клас	Освітня галузь	Назва навчального предмета	Модельна навчальна програма	Підстава
1-2	Мовно-літературна	Українська мова і літературне читання	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
1-2		Іноземна мова (англійська)	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
3-4		Українська мова і літературне читання	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
3-4		Іноземна мова (англійська)	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
1-2	Природнича, Технологічна, Інформатична, Соціальна та здоров'язбережувальна, Громадянська та історична	Я досліджую світ	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
3-4		Я досліджую світ	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
1-2	Мистецька	Музичне мистецтво	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
1-2		Образотворче мистецтво	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	
3-4		Музичне мистецтво	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
3-4		Образотворче мистецтво	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
1-2	Фізкультурна	Фізична культура	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743
3-4		Фізична культура	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	наказ МОН України від 12.08.2022 № 743

Прошнуровано, пронумеровано,
скріплено печаткою
16 аркушів

(шістнадцять)

Директор
комунального закладу
«Харківський ліцей № 116
Харківської міської ради»
Оксана БУГАКОВА

№ 24333894